

Juni 2019

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Bevarandeplan för Natura 2000-området *SE0530078 Mölarp och Kröklingshage*

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000 - områden bygger på krav som finns i EU:s fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livs-miljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EU:s fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EU:s arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000-område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t.ex. skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Den ska tas fram och hållas aktuell i dialog med berörda intressenter, och det är värdefullt om den som har ny information kontaktar Länsstyrelsen. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t.ex. skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

I bevarandeplanen redovisas gränser, naturtyper och arter enligt bästa tillgängliga kunskap. I de fall där ny kunskap har tillkommit, har Länsstyrelsen för avsikt att föreslå dessa ändringar till regeringen när nästa tillfälle ges. Vid förvaltning och tillståndsprövning utgår man ifrån i verkligheten förekommande naturtyper, varför det är nödvändigt att bevarandeplanen redovisar dessa, även om de inte har hunnit beslutas av regeringen.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27 - 29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtypers utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på ”*kartverktyget skyddad natur*”. I kartverktyget söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information.

Bevarandeplan för Natura 2000-området SE0530078 Mölarp och Kröklingshage

Kommun: Borås

Områdets totala areal: 78,8 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen: 2019-03-07

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2019-06-20

Markägarförhållanden:

Västkuststiftelsen, Borås kommun samt Naturskyddssällskapet i Borås.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1997-01-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

3130 - Ävjestrandsjöar

6270 - Silikatgräsmarker

6510 - Slätterängar i låglandet

9010 - Taiga

9020 - Nordlig ädellövskog

9060 - Åsbarrskog

9080 - Lövsumpskog

9160 - Näringsrik ekskog

9180 - Ädellövskog i branter

9190 - Näringsfattig ekskog

91E0 - Svämlövskog

Bevarandesyfte

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra till bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EUs fågeldirektiv eller art- och habitatdirektiv. För det

enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Prioriterade bevarandevärden: I Natura 2000-området Mölarp och Kröklings hage är de prioriterade bevarandevärdena de artrika slåttermarkerna och silikatgräsmarken, lövsumpskogen, den näringsfattiga ekskogen och den nordliga ädellövskogen.

Motivering: Området har ett i förhållande till arealen stort antal olika vegetationstyper, förutom skogarna även relativt stora arealer artrik slåtteräng med lång kontinuitet. Viskan flyter här genom en bred dalgång för att i väster bilda flera forsar och fall på sin väg ned mot Öresjö. Vid Mölarp grenar sig ån i två armar som omger en ca 8 hektar stor holme (Mölarps ö). Förutom ön ingår Viskans vattenmiljöer, sumplövskogar och sammanhängande bestånd av orörd ädellövskog med lång kontinuitet samt barrskogar. I bestånden med ädellövträd finns en intressant och varierad lundvegetation med flera skyddsvärda arter såsom myskmadra, och hässleklocka. Området är med avseende på tappningsrännorna av mycket stort geovetenskapligt värde. Området är viktigt för migrerande våtmarksfåglar och har också stor betydelse för friluftslivet, utbildning och fågelskådning.

Prioriterade åtgärder: Fortsatt hävd av slåtterängarna.

Beskrivning av området

Natura 2000-området Mölarp och Kröklingshage ligger ca 1,5 km söder om Fristad vid Öresjön. Landskapet sydost om Fristad rymmer många värdefulla partier. Viskan flyter här genom en bred dalgång för att längre västerut bilda flera forsar och fall på sin väg ned mot Öresjö.

Vid Mölarp grenar sig Viskan i två armar som omger en ca 8 hektar stor holme, Mölarps ö. Öns södra del är bevuxen med barrdominerad skog. I övrigt har ön under en längre tid hävdats med bete. Sedan ca 20 år tillbaka har dock lieslätter återupptagits i öns norra del. Ängen har en artrik torrbacksflora med arter som ängsvide, backruta, vårfingerört, gullviva, backsippa och den märkliga silvertisteln. Nordligaste delen av ön är bevuxen med lövskog av framförallt al, björk och ask och flera buskarter. Floran är rik och domineras av skogsbingel och även storrans uppträder rikligt. Vissa delar av ön överströmmas regelbundet vid högvattenflöden. Viskan bildar i Mölarpsområdet flera forssträckor. Här förekommer lokalt stammar av signalkräfta och öring och även fynd av flodpärlmussla (starkt hotad, EN) har gjorts. Fågellivet är rikt med t.ex. forsärta och strömstare. Växtligheten längs ån är rik och karakteristisk för måttligt näringsrika vattendrag.

Området kring Viskans utlopp begränsas i väster av Öresjö och i öster av riksväg 42 samt järnvägen mellan Borås och Fristad. Närmast järnvägen höjer sig området markant i ett tydligt strandhak som bildar en markant brant ned mot sjön. Den fuktiga och tidvis översvammade strandmatten har till stor del vuxit igen med spridda trädgrupper av knäckepil och klibbal men även med inslag av gråal och hägg. Fältskiktet kännetecknas av frisk - fuktig högörtvegetation med älgört, lundarv, videört, jättegröe, flädervänderot, dyveronika, ängsruta, strätta och många andra arter. Utmed stränderna växer bl.a. vasstarr, sjöfräken, blomvass och vattenklöver. Vissa ytor domineras helt av bladvass. På den torrare marken kännetecknas vegetationen av tallskog med stort inslag av asp, björk, rönn, sälg, ek, lönn och gran. Lövträdsforyngringen är inom vissa ytor mycket god. Fältskiktet varierar från en blåbärsrisdominerad typ till en mer ört- och gräsdominerad.

I Artportalen är ett mycket stort antal artfynd inrapporterade för Natura 2000-området. Många djurgrupper är representerade bl.a. däggdjur, fåglar, fiskar, fjärilar, grod- och kräldjur, skalbaggar, sländor, steklar, kärleväxter, lavar, mossor och storsvampar. En art som särskilt bör

nämnas är rökpipsvamp, som enligt rödlistan 2015 är starkt hotad (EN). Rökpipsvamp är en s.k. ÅGP-art i Västra Götalands län, d.v.s. den har ett eget åtgärdsprogram för bevarande. Fyndet gjordes i den norra delen av området 2008. Rökpipsvamp växer på multnande grenar av hassel. Häckfåglar karakteristiska för området är skäggdopping, gräsand, drillsnäppa, skogssnäppa, fiskmås, fisktärna, mindre hackspett (rödlistad som nära hotad, NT), trädpiplärka, järnsparv, rödvingetrast, rörsångare, härmsångare, svarthätta, grönsiska och sävsparv (sårbar, VU). (Mellan åren 1967 - 1996 observerades sammanlagt har 172 olika arter). Till de årligen rastande arterna hör storlom, sångsvan, sädgås (NT), kricka, skedand, vigg, sjöorre, kärrensna, tornseglare (VU), gransångare, gråsiska och rosenfink (VU). I anslutning till Viskans utlopp finns sedan mitten av 1980-talet ett fågeltorn.

Vid Kröklings hage i områdets södra del finns både ädellövskog och löväng. Här finns också två raviner som utgör intressanta spår efter Toarpsissjöns avtappning i samband med landisens avsmältning. Den ena är en förkastning som kallas Hovalida stup, med branta klippväggar, stora klippblock och högvuxna granar. I den södra ravinen blir jordmånen rikare och denna del domineras av lövträd. Allra längst i söder finns en ekhage med grova träd och en rik moss- och lavflora. Längs bäcken återfinns en blandskog med ek och inslag av ask, alm, lind, hägg och lönn. Fältskikt är artrikt med bl.a. gullpudra, hässleklocka, springkorn och vänderot.

Betesmarken och slätterängarna i området har miljöstödd enligt landsbygdsprogrammet 2015 - 2020 för särskilda värden. Till miljöstödet är åtagandeplaner knutna för särskild skötsel.

Mölarp avsattes som naturreservat 1990 vilket 1998 utvidgades med området kring Viskans utlopp. Kröklings hage blev naturminne 1952 och naturreservat 1962. Ett nytt naturreservatsbeslut fattades 2005. Natura 2000-området ingår också i riksintresseområde för naturvård (Gingri) och friluftsliv (Mölarp och Kröklings hage) och delvis inom riksintresse för kulturmiljövård (Fristad - Gingri). Hela den nordöstra delen utgör nationellt värdefullt odlingslandskap och Mölarps ö har nationellt värdefulla ängs- och hagmarker. Inom området finns även ett flertal fornlämningar bl.a. boplatser, gravfält och en stenkammargrav.

I norra delen av Mölarps naturreservat finns en befintlig 130kV kraftledning och dessutom finns två nedgrävda 10kV kablar, en i reservatets västra sida samt en i utkanten av nordöstra sidan. Intill området kring Viskans utlopp gränsar Älvsborgsbanan mellan Uddevalla och Borås och passerar på bro genom området över Viskan.

Utvecklingsmark: Total areal utvecklingsmark inom Natura 2000-området är ca 19,9 ha. Av den totala arealen utvecklingsmark har ca 12 ha barrskog utvecklingsmålet naturtypen taiga (9010) och 2,9 ha utvecklingsmålet naturtypen taiga (9010) eller näringsrik granskog (9050). 0,5 ha har utvecklingsmålet näringsrik granskog (9050). 1,51 ha skog har utvecklingsmålet lövsumpskog (9080). Vattendraget Viskan, når inte längs den ingående sträckan upp till fullgod Natura 2000-naturtyp då det är påverkat av regleringar. Vattendraget har dock potential till att utvecklas till fullgod Natura 2000-naturtyp. Särskilt den södra åfåran som i övrigt saknar vandringshinder, är starkt påverkad av reglering. Av den totala arealen utvecklingsmark utgör vattendraget 2,8 ha "utvecklingsmark".

Vad kan påverka negativt

Följande åtgärder skulle kunna påverka områdets naturvärden negativt:

- Omfattningen av flera av de utpekade naturtyperna är begränsad. Alla åtgärder som minskar arealen av de utpekade naturtyperna kan därför innebära ett hot

- Alla åtgärder som påverkar vatten-, lövskogs- och naturskogsmiljöer och som inte utförs i naturvårdssyfte kan hota områdets värden. För de hävdade markerna är alltför svag hävd och

igenväxning idag de största hoten.

- Områdets värden kan i övrigt påverkas negativt av ytterligare exploatering av omgivande mark t.ex. genom utbyggnad av vägar och bostäder.

- Planerade åtgärder i järnvägsområdet:

Trafikverket och Region Väst har meddelat att Älvsborgsbanan i framtiden kommer att öka i betydelse. Planerade investeringsåtgärder samt löpande underhållsarbete miljösäkras, och Länsstyrelsen kontaktas om förhållandena i Natura 2000-området riskerar att påverkas. Inför planerad trädsäkring avser Trafikverket samråda hanteringen med Länsstyrelsen. Följande markerat med stjärna nedan) planeras för sträckan under kommande år,

* Med start 2020 - 2021 planeras omfattande upprustning av järnvägen genom Natura 2000-området att ske vilket innebär utbyte av allt spårmaterial. Åtgärderna avser byte till helsvetsat spår, byte av ballast, utbyte från trä till betongslipers samt bankettrensning (vilket innebär hantering av vegetation inom järnvägsområdet utanför ballasten). Ombyggnad av bro över Viskan kommer innebära att impregnerade träsliprar kommer bytas ut mot oimpregnerade sliprar av ek. Övrig utformning är i dagsläget (december 2018) inte klar. Löpande underhållsarbete har gjorts under åren. Upprustningen kommer att innebära att behovet av underhållsåtgärder kraftigt kommer att minska under de närmaste 40 - 50 åren, även om ev. uppkomna akuta brister måste åtgärdas.

* Järnvägssträckan utgör en restriktionsyta, vilket är Trafikverkets definition på område där kemisk vegetationsbekämpning inte får utföras, eftersom linjen gränsar till Natura 2000-området.

* Från 2022 kommer banan att användas som omledningsbana, framför allt för godstrafik, för att avlasta stambanan vid de omfattande arbeten som bland annat kommer att utföras i Göteborgsområdet. Det innebär bland annat att behovet av trädsäkring kommer att öka för att säkerställa att banan inte behöver stängas p.g.a. stormfällda träd och skadade kontaktledningar.

* Trafikverket har ett trädsäkringsprogram som nyttjas för äldre/större träd eller träd av annat högre ekologiskt värde i första hand åtgärder i form av beskärning/toppning, i andra hand ska högstubbar (stående död ved) lämnas och i sista hand avverkas träden. Toppning av träd sker till sådan höjd att de inte når spårområdet vid eventuellt fall. Arbetet med sådana träd ska enligt trädsäkringsprogrammet ske manuellt och åtgärderna utföras av arborist enligt de krav Trafikverket ställer på utförare av tjänsten. Vid åtgärder utanför järnvägsfastigheten bedöms endast riskträd (träd med stam eller grenar som kan nå spår eller kontaktledning om de faller och som inte bedöms stå stabilt) behöva åtgärdas.

*Fjärrblockering på järnvägen kommer att införas i samband med den upprustning som genomförs med start 2020-2021. Förutom byte av spårmaterial kommer alltså även ett nytt signalsystem att installeras, vilket innebär förläggning av nya kablar.

*Upprustningen av bron över Viskan vilket innebär, förutom byte av sliprar, även en ommålning (med förberedande rengöring) samt mindre reparationer på brofundamentet. De senaste åren har inget löpande underhållsarbete genomförts.

Nedanstående åtgärder kan påverka negativt, men regleras av naturreservatet Mölarps föreskrifter och utgör därför inga reella hot.

Enligt de föreskrifterna är det förbjudet att:

- uppföra helt ny byggnad;
- anlägga väg, parkeringsplats eller bro;
- uppföra mast, antenn eller liknande anordning;
- anlägga luft- eller markledning;
- anordna upplag annat än tillfälligt för skötseln av området;
- bedriva täkt av berg, sten, grus, sand, silt, lera, torv eller matjord;
- spränga, schakta, muddra, utfylla eller tippa;
- använda kemiskt bekämpningsmedel;
- tillföra gödselmedel;

- avverka skog;
- skogsodla åker, betesmark eller slätteräng.
- jaga

Se även negativ påverkan under respektive naturtypsbeskrivning.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken). Om en verksamhet/åtgärd påverkar ett Natura 2000-område så kan denna vara tillståndspliktig även om den utförs utanför Natura 2000-området.

Skydd:

- Området är skyddat som naturreservat. De norra delarna ingår i Mölarps naturreservat och de södra i naturreservatet Kröklings Hage.
- Strandskydd. En stor del av området ligger inom strandskydds zoner för Öresjö, Viskan och Trolltjärnen.
- Vattenskyddsområde. Hela området ingår i inre och yttre vattenskydds zoner.
- Fridlysta arter som förekommer inom området, t.ex. skogsödla och vanlig snok.

Skötsel:

- Området sköts i enlighet med naturreservatens skötselplaner.

Se även bevarandeåtgärder under respektive naturtypsbeskrivning.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:**3130 - Ävjestrandsjöar**

Areal: 6,3 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Basinventering av makrofyter (vattenväxter) har genomförts 2016 inom den del av Öresjö som ligger i Natura 2000-området. Inventeringen omfattar två transekter ner till mellan 1,5 och 2 meters djup. Man fann inga förekomster av vare sig karakteristiska eller typiska växtarter, förutom ett litet isolerat fynd av strandpryl. Stränderna uppvisar inga tecken på erosion eller andra störningar utan är igenväxande med vass, säv m.m. Tidigare noterade typiska fågelarter för naturtypen som noterats i området som drillsnäppa, storlom och fisktärna hör snarare övriga delar av sjön med mer näringsfattiga och utsatta förhållanden. Naturtypen förslås därför utgå.

6270 - Silikatgräsmarker

Areal: 0 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 1,4 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Söder om körvägen på Mölarps ö finns en artrik betesmark. Där växer bland annat de för naturtypen typiska arterna backsippa (fridlyst), brudbröd, gullviva och darrgräs.

Generell beskrivning av naturtypen:

Artrika, hävdpräglade gräsmarker nedanför trädgränsen på torra till friska, silikatrika jordar. Naturtypen har utvecklats genom lång hävdkontinuitet. Krontäckning av träd och buskar, som inte är av igenväxningskaraktär, är 0 - 30%. Silikatgräsmarker är den vanligaste betesmarkstypen i Sverige och har vanligen en örtrik markvegetation. Örtrikedomen gör dem viktiga för många insekter, inte minst fjärilar och bin. Naturtypen kan uppträda i olika skepnader beroende på bland annat fuktighet och klimat. Välbevarad grundvattenförekomst är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

Typiska arter är blåsuga, slåttergubbe, darrgräs, jungfrulin, slät dyngbagge (m.fl. dyngbaggsarter), ängspärlemorfjäril, smultronvisslare, slåttergräsfjäril m.fl.

Naturtypen är känslig för igenväxning, ökad beskuggning, uppluckrad grässvål samt konkurrens från ohävdarter och främmande arter. Naturtypen är även känslig för förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och för minskade populationer av karakteristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen av Silikatgräsmarker (6270) ska vara minst 1,4 hektar. Regelbunden hävd ska påverka området, genom årligt bete (ej vintertid), eller genom slåtter och efterbete. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och föryngra sig. Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi och näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Krontäckningen av träd och buskar ska vara liten. Varken vedartad eller örtartad igenväxningsvegetation ska förekomma mer än i begränsad utsträckning. För naturtypen främmande arter ska inte förekomma. Typiska och karakteristiska arter ska förekomma allmänt-rikligt.

Negativ påverkan

- Utebliven röjning av igenväxningsvegetation och minskat eller upphört bete leder på sikt till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Alltför kraftig röjning av buskar och träd så att organismer som är beroende av dessa strukturer missgynnas.
- Överbete. Alltför intensivt betestryck påverkar naturtypen negativt.
- Skötsel som avlägsnar småbiotoper, kantzoner och mosaikmiljöer och skapar skarpa gränser mellan olika markslag påverkar naturtypen negativt.
- Spridning av gödsel i naturtypen påverkar floran negativt.
- Sambete med gödslad vall ger även en indirekt näringstillförsel till naturbetesmarken.
- Tillskottsutfodring och vinterbete av betesdjuren ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran.
- Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan och bör därför endast användas vid behov.
- Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, exempelvis anläggning av ny väg, breddning av befintlig väg, uppförande av ny

byggnad eller annan anläggning, skogsplantering, dikning och täktverksamhet.

- Upplag och deponier som inte är av tillfällig art.
- Markskador, till exempel körspår, trampskador, grävning, schaktning, täktverksamhet och andra ingrepp som kan skada markvegetationen.
- Dikning och markavvattning påverkar de hydrologiska förhållandena i området.
- Introduktion av främmande arter. Insådd av vallväxter.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar påverkar floran negativt.

Bevarandeåtgärder

Årligt bete eller samma skötsel som naturtyp 6510. Se även bevarandeåtgärderna för området som helhet.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet är troligtvis gynnsamt.

6510 - Slätterängar i låglandet

Areal: 5 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 2,3 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Två slätterängar förekommer inom området, dels vid Kröklings hage i söder och dels vid Mölarps ö i den norra delen. Slätterängarna har miljöstödd för särskild skötsel enligt landsbygdsprogrammet för 2015 - 2020 p.g.a. att de har höga naturvärden.

Vid Kröklings hage finns en mindre ängsmark mellan de två ravinerna. Området är till stor del öppet med enstaka träd som ek, björk, rönn och hassel. I ängen finns ett antal mycket stora och iögonfallande stenblock. Området hävdas genom lieslätter då det inte är praktiskt möjligt att slå med slätterbalk. Hävdgynnade arter som darrgräs, slättergubbe och jungfrulin förekommer.

Även den norra delen av Mölarps ö hävdas med lieslätter. Området är öppet med ett antal hamlade askar och enstaka ekar, hassel, getapel, hagtorn och nyponbuskar. Floran är mycket artrik med ett stort antal hävdgynnade arter bl.a. darrgräs, backtimjan, gullviva, jungfrulin och svinrot. Tidigare har även kattfot och låsbräken noterats.

Typiska kärlväxter som förekommer i områdets slätterängar är: darrgräs, ängsvädd, hirsstarr, pillerstarr, liten blåklocka, smörbollar, prästkrage, svinrot, småfingerört, jungfrulin, klasefibbla, stor blåklocka och brudborste (uppgifter från Länsstyrelsens uppföljning av gräsmarksområden i skyddade områden 2006 och 2009). I artportalen har också gullviva och grönvit nattviol (fridlyst) noterats liksom de typiska fjärilsarterna skogspärlemorfjäril, ängspärlemorfjäril, vitfläckig guldvinge och skogsnetfjäril.

Generell beskrivning av naturtypen: Artrika, torra – friska, hävdpräglade ängar. Naturtypen har utvecklats genom lång kontinuitet av slätterängsskötsel (och ofta även använts som betesmark på senare tid). Krontäckning av träd och buskar är 0 – 30%. Hävdgynnade arter ska finnas. Välbevarad grundvattenförekomst är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden.

Naturtypen är känslig för igenväxning, ökad beskuggning, förnaansamling, ökad näringsstatus, uppluckrad gräsvål samt konkurrens från ohävsarter och främmande arter. Naturtypen är även känslig för förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och för minskade populationer av karakteristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen Slätterängar i låglandet ska vara minst 2,3 hektar. Regelbunden slätter, vid traditionell tidpunkt, och eventuellt efterbete, ska påverka gräsmarken. Ingen skadlig ansamling av förna (t.ex. fjolårsgräs) ska finnas i området efter vegetationsperiodens slut. Typiska och karakteristiska arter samt andra naturligt förekommande arter ska finnas och förnygra sig. Naturtypen ska ha en ostörd hydrologi. Näringsstatusen i marken ska vara naturlig. Ingen antropogen näringstillförsel, inklusive tillskottsutfodring av betesdjur eller sambete med vall, ska förekomma. Krontäckningen av träd och buskar ska saknas eller vara liten. Varken vedartad eller örtartad igenväxningsvegetation ska finnas mer än i begränsad utsträckning. För naturtypen främmande arter ska inte förekomma. Enstaka fysiska strukturer i form av stenmurar, odlingsrösen etc. ska finnas. Enstaka värdefulla träd, t.ex. bärande och blommande träd, hålträd, hagmarksträd, gamla träd (askar) etc. ska förekomma. Enstaka värdefulla buskar t.ex. bärande och blommande buskar, snår och brynbildande buskar ska finnas. Det ska finnas födoresurser såsom pollen- och nektarresurser som kan utnyttjas av framförallt olika

fjärilsarter. Typiska och karakteristiska kärleväxter ska förekomma allmänt - rikligt.

Negativ påverkan

Följande är exempel på sådant som skulle kunna påverka naturtypen negativt:

- Minskad eller utebliven slåtter och röjning av igenväxningsvegetation kan på sikt leda till igenväxning av buskar och träd och utarmning av den hävdgynnade floran.
- Utebliven höbärgning leder till förnaansamling med utarmning av den hävdgynnade floran och faunan som följd.
- Årlig slåtter vid fel tidpunkt, t.ex. för tidigt på säsongen när växterna ännu inte hunnit sätta frö, leder med tiden till utarmning av den hävdgynnade floran och faunan.
- Slåtter med felaktiga redskap framför allt slåtter med röjsåg.
- Alltför kraftig röjning av buskar och träd så att organismer som är beroende av dessa strukturer missgynnas.
- Skötsel som avlägsnar småbiotoper, kantzoner och mosaikmiljöer och skapar skarpa gränser mellan olika markslag påverkar naturtypen negativt.
- Spridning av gödsel i naturtypen påverkar floran negativt.
- Vid bete: Tillskottsutfodring av betesdjur ger indirekt näringstillförsel till marken och missgynnar den konkurrenssvaga floran. Användning av avmaskningsmedel som innehåller avermectin är negativ för den dynglevande insektsfaunan och bör därför bara användas vid behov.
- Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden, exempelvis skogsplantering, dikning och täktverksamhet.
- Olämplig skötsel (på grund av ändrad markanvändning, nedläggning av jordbruk m.m.) som missgynnar de natur- och kulturvärden som är utmärkande för en välhävdd slåtteräng.
- Gödslings- och försurningseffekter från nedfall av luftburna föroreningar påverkar floran negativt.

Bevarandeåtgärder

- Slåtterängarna ska skötas i enlighet med skötselplanerna för naturreservaten Mölarp resp. Kröklings hage samt de åtagandeplaner som är knutna till miljöstödet. Skötseln innefattar i stora drag att slåtterängarna fagas under våren och löv, grenar o dyl avlägsnas, årlig slåtter med lie eller motormanuell slåtterbalk under perioden 15 juli till och med den 15 augusti, hö får torka på plats ca 2 - 7 dagar och ska sedan transporteras bort.
- Vid behov bör sly i området tas bort och hållas efter genom återkommande röjningar.
- Årligt efterbete under minst 3 veckor bör eftersträvas. Efterbete får dock inte ske efter den 15 oktober.

Bevarandetillstånd

De artrika slåtterängarna vid Kröklings hage och Mölarp är välhävddade och har i huvudsak gynnsamt bevarandetillstånd.

9010 - Taiga

Areal: 15 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Taiga förekommer inte som fullgod Natura 2000-naturtyp inom området utan endast som utvecklingsmark. Vid Mölarp och Kröklingshage förekommer partier med äldre skog som idag har naturskogskaraktär. Barrskogar förekommer spritt i området men finns främst i de mellersta delarna. Ungefär 15 ha av den totala arealen utvecklingsmark inom Natura 2000-området har utvecklingsmålet taiga (9010). Negativ påverkan, och bevarandetillstånd beskrivs inte då naturtypen endast förekommer som utvecklingsmark.

Generell beskrivning av naturtypen: Naturtypen förekommer på torr - blöt och näringsfattig - näringsrik mark i boreal - boreonemoral zon. Trädskiktet är normalt mellan 30 - 100% och utgörs av gran, tall, björk, asp, rönn och sälg. Inslag av andra trädslag kan finnas liksom även brandfält och stormfällningar. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog och den ska befinna sig i ett sent successionsstadium. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Naturtypen taiga beskrivs generellt som naturliga, gamla, boreala och hemiboreala skogar, ”naturskog” eller ”naturskogsartad skog”. Med naturliga, gamla skogar menas skogar som bibehållit en stor del av den naturliga skogens artsammansättning, åldersvariation och ekologiska funktion. Här ska exempelvis finnas gamla träd och död ved i olika nedbrytningsstadier. Dessa skogar kan ha en viss mänsklig påverkan genom exempelvis plockhuggning, men de har aldrig omfattats av större kalavverkningar. De hyser en rad hotade arter bland mossor, lavar, svampar och evertebrater (främst skalbaggar). Välbevarad grundvattenförekomst är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden. Typiska arter är linnea, mattlumner, plattlumner, knärot, ögonpyrola, grönpyrola, tallört, vedtrappmossa, blåmossa, platt fjädermossa, skogshakmossa, garnlav, kattfotslav, läderlappslav, sotlav, skinnlav, lunglav, kandelabersvamp, koralltaggsvamp, ullticka, tallticka, rynkskinn m.fl.

Bevarandemål

Arealen Taiga (9010) ska vara ca 15 ha. Skogen ska formas av naturliga störningar och intern dynamik. Småskaliga naturliga processer, t.ex. åldrande, avdöende, omkullfallna träd och luckbildning liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. svamp- och insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka skogens dynamik och struktur. Tall/gran/barrblandskog/blandskog/triviallövskog ska dominera skogen. Det ska finnas gammal tall/gran och föryngring av nya tallar/granar som efterträdare. Hydrologi och markens näringsstatus ska vara ostörd och naturlig. Skogen ska ha ingen eller endast lite negativ mänsklig påverkan. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Följande strukturer/substrat ska finnas: gamla träd, levande träd med döda träddeklar, liggande död ved och högstubbar, stående döda eller döende träd. För landet och naturtypen främmande och/eller invasiva arter ska inte finnas i området. Typiska arter av kärllväxter, mossor, lavar, svampar, fåglar ska förekomma tämligen allmänt.

Bevarandeåtgärder

- Skötsel enligt skötselplaner för naturreservaten.

Bevarandetillstånd

Naturtypen utgör i dagsläget utvecklingsmark (2018).

9020 - Nordlig ädellövskog

Areal: 0 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 1,53 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Ett området med nordlig ädellövskog finns i Natura 2000-områdets sydöstra del. Goda betingelser finns för en rik lundflora. Alm, ask, lind, hassel, hägg och lönn är trädslag som förekommer i träd och buskskikt. I det senare växer även skogstry, olvon och brakved. En fin våraspekt av blåsippa (fridlyst), vitsippa och underviol ersätts under försommaren av en aspekt med lundarv och skogsbingel. Under sommaren utvecklas ett högvuxet fältskikt av strutbräken, majbräken, hässleklocka, nejlikrot, vänderot, stinksyska och springkorn. På andra håll växer myskmadra, storrams och ormbär. Här finns en rik lav- och mossflora och flera rödlistade svampar. Av dessa arter är myskmadra, blåsippa, skogsbingel, storrams och underviol typiska arter för naturtypen. Även den typiska arten trolldruva förekommer i naturtypen.

Generell beskrivning av naturtypen: Naturtypen förekommer på mark som är torr - fuktig och relativt näringsrik. Trädskiktets krontäckningsgrad är normalt 50 - 100%, och ädellövträd utgör normalt minst 50% av grundytan, men lövdominerad naturskog med ned till 30% ädellöv kan föras till naturtypen. Viktiga komponenter i trädskiktet är ek, alm, ask, lind och lönn. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog med avseende på egenskaper och strukturer. Välbevarad grundvattenförekomst är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden. Typiska arter är skogsbingel, lunglav, fällmossa, trubbfjädermossa, almlav, gulvit blekspik, lunglav m.fl.

Naturtypen är känslig för faktorer som stör den skogliga kontinuiteten och den naturliga dynamiken. Den är också känslig för förändringar i hydrologin som t.ex. förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och minskade populationer av karakteristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen Nordlig ädellövskog (9020) ska vara minst 1,53 hektar. Skogen ska formas av naturliga störningar och intern dynamik. Småskaliga naturliga processer, t.ex. åldrande, avdöende, omkullfallna träd och luckbildning liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. svamp- och insektsangrepp eller stormfällning ska påverka skogens dynamik och struktur. Till följd av naturliga störningar kan eventuellt yngre successionsstadier förekomma under perioder. Ädellövträd ska prägla naturtypen. Det ska finnas gamla träd och förnygring av nya träd som efterträdare av framför allt följande trädarter: alm, ask, lind och hassel. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Markens näringsstatus och hydrologi ska vara naturlig. Skogen ska ha ingen eller endast lite negativ mänsklig påverkan. Följande strukturer/substrat ska finnas: gamla träd, levande träd med döda träddeklar, liggande död ved och högstubbar, stående döda eller döende träd. Gran ska inte tillåtas ta överhanden eller skada biologiskt gamla och värdefulla träd i området. För naturtypen främmande och/eller invasiva arter ska inte finnas. Typiska arter av kärllväxter, mossor, lavar och svampar ska förekomma tämligen allmänt.

Negativ påverkan

Följande är exempel på sådant som skulle kunna innebära negativ påverkan:

- Avverkning, röjning, gallring, bortförsel av död ved utgör hot genom att lämpliga strukturer förstörs eller borttages. Även åtgärder i intilliggande områden kan vara skadliga genom att de påverkar lokalklimatet i beståndet.

- Produktionshöjande åtgärder, exempelvis gödsling, markberedning, plantering och användandet av främmande trädslag.
- Inväxande gran kan vara ett hot mot naturvärden.
- Markskador och dikning. Förutom den mekaniska skadan kan hydrologin påverkas och naturmiljön förändras. Detta gäller större markskador, medan tramp sällan är negativt.
- Fragmentering. I den mindre skalan kan exempelvis skogsbilvägar leda till fragmentering av vissa organismers populationer, medan andra organismer påverkas negativt när skogsbestånden blir alltför isolerade i landskapet. På landskapsnivå utgör fragmentering ett betydande hot genom att partier med äldre skog förekommer allt mer isolerat, och genom att sammanhängande områden med kontinuitetsskogar splittras upp genom avverkningar.
- Nedfall av kemiska ämnen. Vissa kemiska ämnen har förmågan att direkt skada organismer, men kan också påverka hela naturmiljön. Så har till exempel vissa kväveföreningar den effekten att de är skadliga för svampar och lavar, samtidigt som de kan vara gödande och ge förändringar i vegetationen. Andra skadliga ämnen är svavel- och metallföreningar.
- Brist på dynamik. Flera av arterna har mycket specifika krav på sin växtmiljö (habitat) och förekommer ofta i bara några få stadier i skogens utveckling. Om de dynamiska krafterna inte får verka kan det i landskapet uppstå brist på något av dessa stadier, med följd att de ingående arternas habitat försvinner. Detta gäller bland annat klimat- och väderfenomen, översvämning och utbrott av vissa skadeorganismer.
- Älg och annat vilt kan motverka återväxt av lövträd.
- Angrepp av invasiva trädsvampar och/eller skadeinsekter.

Bevarandeåtgärder

- Skötsel i enlighet med skötselplan för naturreservatet Kröklings Hage.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara icke gynnsamt.

Enligt inventering 2009 saknas tillräcklig mängd död ved för gynnsamt bevarandetillstånd i naturtypen. Med tiden och med fri utveckling bör mängden död ved kunna öka och bevarandetillståndet förändras till gynnsamt tillstånd.

9060 - Åsbarrskog

Areal: 1,8 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer varken som naturtyp eller utvecklingsmark i området. Länsstyrelsen har föreslagit till Regeringen att naturtypen ska utgå.

9080 - Lövsumpskog

Areal: 0 ha. Arealen ej fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 6,03 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Lövsumpskogar förekommer främst i den västra delen av Natura 2000-området, kring Viskans utlopp i Öresjön och i närheten av järnvägen, men lövsumpskog finns även i den nordligaste delen samt längs bäcken i söder.

Lövsumpskogen i norr domineras av björk på gammal jordbruksmark. Delar av området domineras av al. Flera senvuxna gamla björkar och alar finns och en viss kontinuitet av död ved. I fältskiktet har grönvit nattviol (fridlyst) noterats. Påverkan från diken och både äldre och sentida skogsbruk förekommer. Längs bäcken i söder finns alsumpskog där många alar är senvuxna och har socklar. Mängden död ved i delområdet är relativt liten. Lövsumpskogen intill Viskan och Öresjön är väldigt blöt. Salix och klibbal dominerar med det finns inslag av gråal och björk. Där finns många senvuxna träd och en kontinuitet av död ved, både stående och liggande.

Typiska arter som förekommer i lövsumpskogarna i Natura 2000-området är: rankstarr och kärrfibbla. Svärdsilja, som är en karakteristisk art för naturtypen, har noterats vid Viskans utlopp.

Generell beskrivning av naturtypen: Naturtypen beskrivs generellt som fuktig till blöt lövskog med en täckningsgrad på 50 - 100 %, varav lövträd som ask och triviallöv utgör minst 50 % av grundytan. Videarter kan förekomma både i träd- och buskskiktet. Gran är ett vanligt inslag i naturtypen. Naturtypen förekommer på frisk - fuktig mark påverkad av högt grundvatten. Översvämningar är vanligt. Sumpskog förekommer både på mineraljord och på torvmarker. Skogen ska vara, eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog eller likna naturskog. Det ska finnas gamla träd och död ved och en kontinuitet för de aktuella trädslagen. Träden står ofta på socklar. Skogen kan ha påverkats av t.ex. plockhuggning, bete eller naturlig störning. Vanligtvis formas skogen av naturliga störningar, men ibland, i brist på naturliga störningar, krävs aktiva insatser för att upprätthålla naturtypens strukturer och funktioner. Skogen kan under perioder befinna sig i yngre successionsstadier. Välbevarad grundvattenförekomst är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden. Typiska arter är: missne, bäckbräsmå, klotstarr, skärmstarr, rankstarr, springkorn, piskbaronmossa, mörk husmossa, dunmossa, stjärtnes, mindre hackspett, entita m.fl.

Naturtypen är känslig för faktorer som stör den skogliga kontinuiteten och den naturliga dynamiken. Den är också känslig för förändringar i hydrologin som t.ex. förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och minskade populationer av karakteristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen Lövsumpskog (9080) ska vara minst 6,03 hektar. Skogen ska formas av naturliga störningar och intern dynamik. Småskaliga naturliga processer t.ex. åldrande, avdöende och omkullfallna träd och luckbildning liksom periodvisa omvälvande störningar t.ex. översvämningar, insektsangrepp eller stormfällning ska prägla skogen i området. Till följd av naturliga störningar kan eventuellt yngre successionsstadier förekomma under perioder. Näringsstatusen ska vara naturlig och hydrologin ostörd. Skogens hydrologi ska inte påverkas av markavvattning. Varken avvattnande eller tillrinnande diken som har en negativ påverkan på sumpskogen ska finnas. Det ska finnas gamla träd och förnygring av nya träd som

efterträdare av följande trädarter: klibbal och björk (allmänt - rikligt förekommande). Gran, buskar och sly/ungträd ska inte tillåtas ta överhanden eller skada biologiskt gamla och värdefulla träd i området. För naturtypen främmande och/eller invasiva arter ska inte förekomma. Följande strukturer/substrat ska finnas: träd med sockelbildning, gamla träd, träd med grov bark med skador och håligheter, levande träd med döda träddeklar, liggande död ved och högstubbar, stående döda eller döende träd. Typiska arter av kärllväxter, mossor och fåglar ska förekomma tämligen allmänt.

Negativ påverkan

Följande är exempel på sådant som skulle kunna påverka naturtypen negativt:

- Störd hydrologi genom t. ex. dikning är särskilt allvarlig då naturtypen i hög grad får sin karaktär av det mer eller mindre permanent höga vattenståndet.
- Större markskador kan förutom rena mekaniska skador även medföra att hydrologin påverkas med följd att naturmiljön ändras.

Se även Negativ påverkan under naturtypen nordlig ädellövskog (9020). Naturtyperna bedöms kunna påverkas negativt av samma faktorer.

Bevarandeåtgärder

Skötsel i enlighet med naturreservatens skötselplaner.

Bevarandetillstånd

Vissa delområden har gynnsamt bevarandetillstånd (vid Viskans utlopp) medan de flesta andra delområden saknar tillräcklig mängd död ved. Den sammanvägda bedömningen av naturtypens bevarandetillstånd i området är därför icke gynnsamt.

Med tiden och med fri utveckling bör mängden död ved kunna öka och bevarandetillståndet förändras till gynnsamt tillstånd.

9160 - Näringsrik ekskog

Areal: 11 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer varken som naturtyp eller utvecklingsmark i området. Länsstyrelsen har föreslagit till Regeringen att naturtypen ska utgå.

9180 - Ädellövskog i branter

Areal: 11 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer varken som naturtyp eller utvecklingsmark i området. Länsstyrelsen har föreslagit till Regeringen att naturtypen ska utgå.

9190 - Näringsfattig ekskog

Areal: 1 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Ny Areal: 5,9 ha. Ny Areal, ännu ej fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Näringsfattig ekskog förekommer i Natura 2000-områdets sydvästra del (inom Naturreseptatet Kröklings hage). Området domineras från bäckravinen och till södra reservatsgränsen av en hedekskog som ställvis övergår i en mer örtrik ängstyp. Skogen är präglad av tidigare bete, avverkningar och röjningar och har därför ett glest trädskikt på många ställen med en trädförnygring av asp, björk och ek. I södra delarna finns inslag av äldre granar i ekbeståndet, en del vidkroniga gamla ekar finns. Många senvuxna gamla ekar och en del gamla björkar och tallar finns även. I södra spetsen bildar dock eken ett enhetligt bestånd av ungräd som tidigare röjts. Här är marken mager med en hedartad flora av kruståtel, blåbär och ljung. Ur skogsbrukssynpunkt är trädskiktet ställvis för glest men speciella åtgärder för att driva upp ett slutet trädskikt var inte enligt skötselplanen från 2005 då aktuellt. Enligt basinventeringen är området ställvis relativt fuktigt och alternativ naturtyp skulle kunna vara lövsumpskog. Om skogen betas skulle den kunna utvecklas till trädklädd betesmark (9070), enligt basinventeringen. Typiska arter som noterats i naturtypen eller i dess närhet är blåbär, liljekonvalj, ängskovall, bergslok, skogsstjärna och rutsinn (NT).

Generell beskrivning av naturtypen: Ekskog på näringsfattiga sura, sandiga och podsolerade jordar och morän som är torr - frisk, i vissa fall blöt. Trädskiktets krontäckningsgrad är mellan 30 - 100% och domineras av ek. Ibland är träden senvuxna, låga och knotiga och kan bilda så kallad krattekskog. Skogen ska vara eller i en relativt nära framtid kunna bli naturskog. Det ska finnas gamla träd, död ved och skogen ska vara i ett sent eller relativt sent successionsstadium. Ostörd hydrologi och naturlig näringsfattig status är viktigt för naturtypen. Skogen ska i första hand lämnas för fri utveckling men det kan ibland vara nödvändigt att göra kompensande åtgärder som exempelvis friställning av gamla spärrgreniga ekar för att förlänga livslängden samt luckhuggning för att gynna ekförnygring. Välbevarad grundvattenförekomst är en viktig förutsättning för att naturtypen ska ha fortsatt höga bevarandevärden. Typiska arter är murgröna, vildkaprifol, ekorrbar, fällmossa, guldlockmossa, trädporcella, glansfläck, rostfläck, almlav, gryinig filtlav, lunglav, bårdlav, rutsinn, eksinn m.fl.

Naturtypen är känslig för faktorer som stör den skogliga kontinuiteten och den naturliga dynamiken. Den är också känslig för förändringar i hydrologin som t.ex. förändringar i ansluten grundvattenförekomst, fragmentering och minskade populationer av karakteristiska och typiska arter.

Bevarandemål

Arealen Näringsfattig ekskog (9190) ska vara minst 5,9 hektar. Skogen ska i huvudsak formas av naturliga störningar och intern dynamik. Småskaliga naturliga processer, t. ex. trädens förnygring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning, liksom periodvisa omvälvande störningar, t.ex. insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller bete ska påverka dynamik och struktur. Hydrologin och näringsstatusen ska vara ostörd och naturlig. Ek ska vara dominera skogen. Det ska finnas gamla ekar och förnygring av ek som efterträdare till de gamla träden. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Följande strukturer/substrat ska finnas: gamla träd med grov bark med skador och håligheter, levande träd med döda träddeklar, liggande död ved och högstubbar, stående döda eller döende träd. Gran ska inte tillåtas ta överhanden eller skada biologiskt gamla och värdefulla träd i området. För naturtypen främmande och/eller invasiva arter ska inte finnas. Typiska arter av kärlväxter, mossor, lavar och svampar ska förekomma tämligen allmänt.

Negativ påverkan

Följande är exempel på sådant som skulle kunna påverka naturtypen negativt:

- Naturtypen hotas generellt av alla former av produktionsinriktat skogsbruk i, eller i anslutning till ett område. Större uttag av träd kan även skapa markförstöring, samt leda till uttorkning och konkurrensutsättning för många arter. Eventuella avverkningar bör vara naturvårdsinriktade med försiktig plockhuggning.
- Invasion av gran, bok eller främmande trädslag.
- Plantering av andra trädslag som t.ex. gran.
- Markberedning, dikning och annat som förändrar hydrologin.
- Läckage av bekämpningsmedel och gödning från omkringliggande jordbruksmarker

Se även Negativ påverkan under naturtypen nordlig ädellövskog (9020). Naturtyperna bedöms kunna påverkas negativt av samma faktorer

Bevarandeåtgärder

Skötsel enligt naturreservatets (Kröklings hage) skötselplan. Detta innebär röjningar endast i omedelbar närhet av stigen och i de rumslika gläntor som finns vid stigen. Självföryngrade unggranar röjes. Området närmast grinden i söder ska enligt skötselplanen hållas öppet genom röjning och slåtter.

Bevarandetillstånd

Bevarandetillståndet bedöms vara icke gynnsamt (uppgift från basinventering 2009). Beståndet innehåller för liten mängd död ved för att nå upp till fullgod Natura 2000-naturtyp. Med tiden och med viss lämplig skötsel samt huvudsakligen fri utveckling bör områdets naturvärden kunna öka och gynnsamt bevarandetillstånd uppnås.

91E0 - Svämlövsskog

Areal: 17,2 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Naturtypen förekommer varken som naturtyp eller utvecklingsmark i området. Länsstyrelsen har föreslagit till Regeringen att naturtypen ska utgå.

Dokumentation

Artdatabanken, SLU. Rödlistan 2015, sammanställning av arters status (utdöenderisk) i Sverige.

ArtDatabanken SLU. Artportalen. www.artportalen.se. Uttag 2018-11

Hultengren, S., Stenström, J. 1990: Ängar och hagar i Borås kommun. Länsstyrelsen i Älvsborgs län, 1990:1.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 1998: Skötselplan för naturreservatet Mölarp- utökning. Beslut 1998-04-07.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län. 1987: Gingri - Mölarp naturinventering. 1987:12.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län. 1989: Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv samt områden med geografiska bestämmelser.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län. 1962: Skötselplan för naturreservatet Kröklinge hage, Hovalid 1:1. Beslut 1962-01-26.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län. 1990: Skötselplan för naturreservatet Mölarp. Beslut 1990-05-28.

Länsstyrelsen i Älvsborgs län. 1994: Värdefulla odlingslandskap i Älvsborgs län. Länsstyrelsen i Älvsborgs län, Rapport 1994:5.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2005: Skötselplan för naturreservatet Kröklings hage i Borås Stad. Beslut 2005-10-03.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län. 2009: Basinventering av skogarna i Natura 2000-området. PC-skog/BIDOS.

Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (National Conservation Plan for the Agricultural Landscape). ISBN 91-620-4815-5.

Naturvårdsverket. Art- och naturtypsvisa vägledningar. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Natura-2000/.

Tellbe, N. 1996: Fåglarna i Skalleområdet, sammanställning av de arter som noterats i Skalleområdet 1967-1996. Stencil.

Bilagor

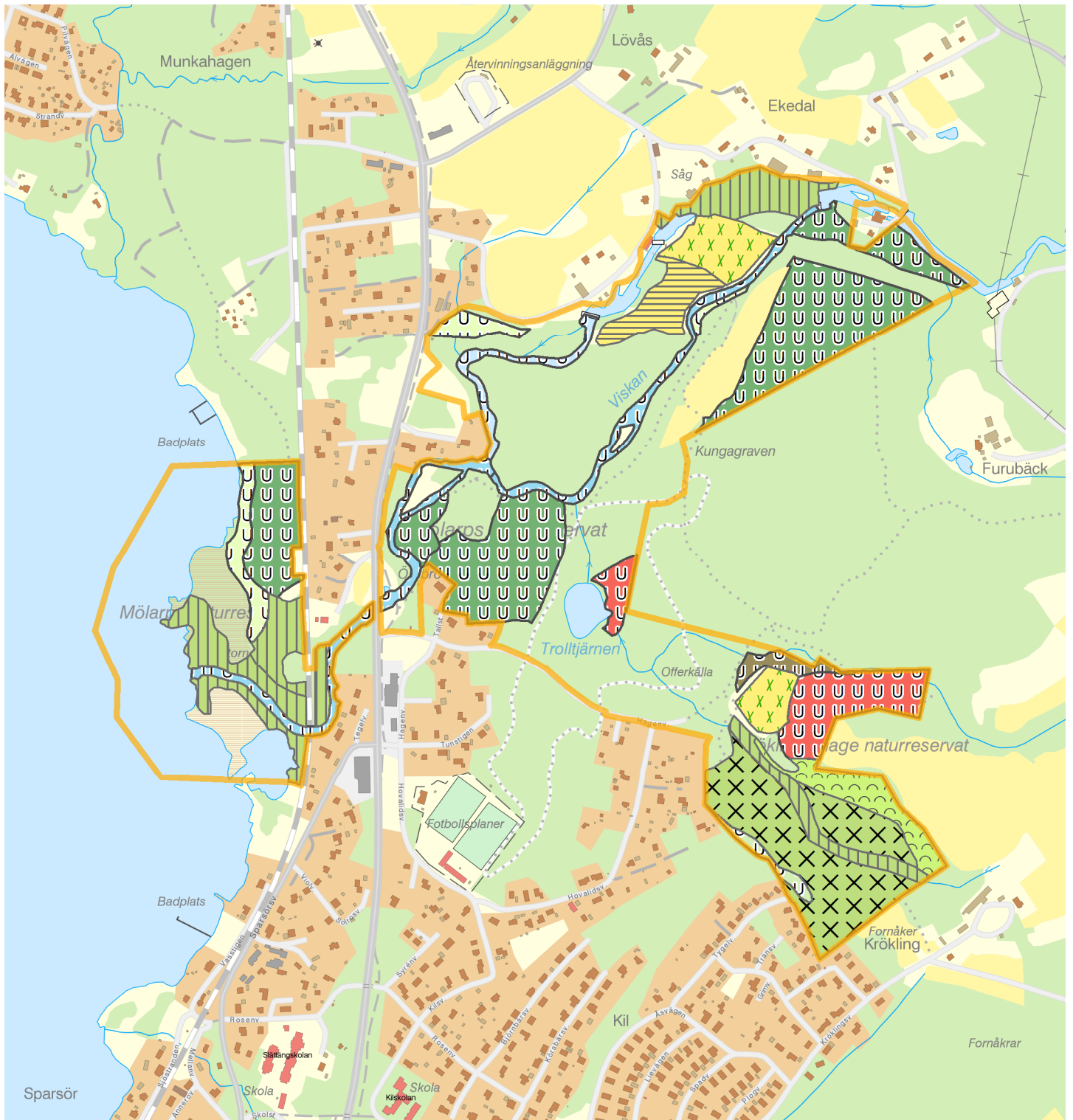
Kartor:

1. Natura 2000-områdets avgränsning, beslutskarta
2. Naturtypskarta

0 125 250 500 Meters

Map scale 1:10 000. Original printed 2009-01-30. Copyright Lantmäteriet 2009, dnr 106-2004/188-O.

Natura 2000-naturtypskarta, Mölarp och Kröklingshage SE0530078, Borås kommun

Ytor utan rastering har inte Natura 2000-naturtyp. Utvecklingsmarken uppfyller inte Natura 2000-naturtypsdefinitionen, men kan komma att göra det på sikt och är viktiga för att uppnå och upprätthålla gynnsamt bevarandetillstånd.

	Natura 2000 Habitatdirektivet		Utvecklingsmark, icke Natura-naturtyp
	6270 - Silikatgräsmarker	målnaturtyp	
	6510 - Slätterängar i låglandet		3260
	9020 - Nordlig ädellövskog		9010
	9080 - Lövsumpskog		9010 eller 9050
	9190 - Näringsfattig ekskog		9050
			9080

Skala (i A4): 1:10 000